

Unesco prioriterar:

Utbildning för Alla

Utbildning är nyckeln till färdigheter och kunskaper och Utbildning för Alla är Unescos högst prioriterade program. Unesco samordnar FN:s arbete för att alla ska få bra grundläggande utbildning och FN:s arbete med Utbildning för Hållbar Utveckling.

© Markka from the United Kingdom

Vetenskap för världens utveckling

Forskning ger världens länder kunskaper och möjligheter att bekämpa fattigdom och skapa ett fredligt, hållbart samhälle. Unesco arbetar med att ta fram riktlinjer och etiska principer för forskning samt med att sprida forskningsresultat.

Kulturell mångfald och Världsarv

Unesco arbetar bland annat genom att hjälpa medlemsländerna ta fram gemensamma regler, som t ex konventioner. Den mest kända kulturkonventionen är 1972 års Konventionen om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv (Världsarvskonventionen). Två andra viktiga kulturkonventioner handlar om det immateriella kulturarvet (sånger, berättelser, traditioner) och om kulturell mångfald.

Press- och yttrandefrihet

Unesco har en viktig uppgift i att främja press- och yttrandefrihet och bidra till att ord, bilder, tankar och idéer kan flöda fritt. Arbetet för att stärka journalisters säkerhet är en central del av detta. Unesco verkar också för allas tillgång till information och informationsteknologi.

Bild ovan: Hot mot journalister är ett angrepp på yttrandefriheten. Unesco har en central roll i FN:s gemensamma arbete för att stärka journalisters säkerhet. ©Markka from the United Kingdom

Utbildning, vetenskap,
kultur och kommunikation
bygger fred

Svenska Unescorådet

Svenska Unescorådet

För att stödja samarbetet mellan FN-organet Unesco och olika aktörer i Sverige som Regeringskansliet, myndigheter, institutioner, organisationer m fl krävs en nationell samordnare, en sk nationalkommission. Detta nav är Svenska Unescorådet. Svenska Unescorådet kan liknas vid en styrelse vars 12 ledamöter är yrkesverkssamma inom Unescos olika ansvarsområden (utbildning, vetenskap, kultur, kommunikation). Rådet möts sex gånger per år, därtill kommer möten i olika utskott.

Svenska Unescorådet har två huvuduppgifter: att ge råd och förslag till regeringen när det gäller frågor om Unescos verksamhet globalt, och att i Sverige väcka intresse för och informera om Unesco.

Ett kansli är knutet till rådet för det dagliga arbetet och för att samordna och samverka med alla aktörer som är aktivt engagerade i Unescos internationella arbete. Kansliet är placerat i Regeringskansliet. Många svenskar sitter i olika styrelser och nätverk inom Unesco, och de nordiska ländernas respektive Unescoråd har ett nära samarbete för att kunna dra nytta av varandras kontakter, expertis och resurser.

Sverige har, som många av Unescos medlemsländer, en delegation vid Unescos sekretariat i Paris.

Foto omslag: © UNESCO / George Malempre

Foto: Svenska Unescorådet

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Unesco)

Unesco bildades 1945 och är FN:s organisation för samarbete mellan länder inom utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation. Målen är ökad respekt för rättvisa, mänskliga rättigheter och frihet för alla människor oavsett ras, kön eller religion.

Unesco har 195 medlemsländer och finansieras genom medlemsavgifter och frivilliga bidrag.

Unesco är en normativ samarbetsorganisation där länderna kommer överens om gemensamma mål. De uttrycks bland annat i rekommendationer, deklarationer och konventioner som medlemsländerna är med att arbeta fram och sedan genomför och följer upp. Unesco skapar också nätverk mellan experter och mellan medlemsländer.

Unescos högsta beslutande organ är generalkonferensen där representanter från alla medlemsländer möts vartannat år. Generalkonferensen beslutar om arbetsprogram, budget samt väljer styrelse och generaldirektör. Unesco har sitt sekretariat i Paris och arbetet leds av generaldirektören.

Alla Unescos medlemsländer förutsätts ha en nationalkommission som fungerar som länken mellan FN-organet Unesco och institutioner och organisationer i det egna landet. I Sverige är detta Svenska Unescorådet.

Svenska Unescorådet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
www.unesco.se

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

unesco.se

Svenska Unescorådet
Swedish National
Commission for UNESCO

1.

Falu koppargruva. Foto: Visit Södra Dalarna.

2.

Hasselmus, Östra Vätterbranterna. Foto: Claes Hellsten

3.

Utbildning för hållbar utveckling. Foto: © UNESCO/Nelly Salinas Fre

5.

Byggnadsritning Stockholms stad

Unesco i den svenska vardagen

Många förknippar Unesco med Världsarven, färre känner till bredden i Unescos verksamhet med allt från tsunamivarningssystem till hjärtefrågan Utbildning för Alla. Unesco är sannolikt det organ inom FN-familjen som påverkar flest svenskar i vardagen. Många myndighetsanställda, kommunanställda, medlemmar i frivilligorganisationer, lärare och skolelever, journalister och kulturarbetare är på olika sätt engagerade i att förvalta, utveckla och bygga upp kapacitet och kompetens kring Unescos arbete. Här presenteras några av de sätt som Unescoarbetet kommer till uttryck i Sverige.

1. Världsarv

Ett världsarv är ett kulturobjekt eller naturminne som är så värdefullt att dess bevarande är en angelägenhet för hela mänskligheten. Det kan vara en byggnad, plats, ort eller miljö som på ett unikt sätt vittnar om jordens och människans historia. Världsarvskonventionen antogs 1972. Sverige har 15 världsarv, bland andra: Drottningholms slott, Laponia, hållristningsområdet i Tanum och Skogskyrkogården.

2. Biosfärområden

Ett biosfärområde är ett modellområde för hållbar utveckling. De är en del av Unescos program Människan och biosfären som handlar om samspelet mellan människan och miljön. I ett biosfärområde är lokal samverkan och dialog grunden för arbetet som har fokus på att främja naturvård, samhällsutveckling samt utveckla forskning och utbildning. Ett biosfärområde formas efter lokala förutsättningar, därför är varje biosfärområde unikt. Sverige har fem biosfärområden: Kristianstad Vattenrike, Vänerskärgrården med Kinnekulle, Älvslandskapet Nedre Dalälven, Blekinge Arkipelag och Östra Vätterbranterna.

3. Unescoprofessurer

Unescoprofessurer introducerades av Unesco 1992. Syftet är att genom kunskapsutbyten mellan lärosäten i olika länder och världsdelen, främja forskning inom områden som Unesco prioriterar. Professurerna ska fungera som brobyggare mellan forskningsområdet, det omgivande samhället, det civila samhällets organisationer och beslutsfattare. En Unescoprofessur inrättas genom att ett avtal tecknas mellan ett lärosäte och Unescos generaldirektör efter förslag från respektive medlemsland. Det finns ca 700 Unescoprofessurer i världen varav fem i Sverige. De svenska Unescoprofessurerna finns inom prioriterade temaområden t ex utbildning för hållbar utveckling.

FN-dagen firas av bland andra biståndsmministern. Foto: Linn Livijn Wexell

4. Unescodagar

Ett sätt för Unesco att lyfta fram viktiga frågor är att utse olika "internationella dagar". Det övergripande målet för Unescos arbete inom utbildningsområdet är att medverka till att alla människor blir läskunniga. Läskunnighetsdagen firas därför årligen den 8 september. Den 23 april firas Världsbokdagen, vikten av pressfrihet uppmärksammas den 3 maj och den 10 november är tillägnad vetenskap, för att nämna några Unescodagar.

5. Världsminnen

Världsminnesprogrammet, som inrättades 1992, stöttar medlemsländernas arbete med bevarandet av och ökad tillgänglighet till dokument, samlingar och bibliotek. Genom programmet vill Unesco dessutom öka medvetenheten om vad "dokument-arv" är. "Dokumenterna" kan vara av papper, sten, pergament, film och foto, datamedier m m. Dokument av särskild betydelse kan tas upp på den internationella förteckningen över Världsminnen där Sverige fem har sex stycken: Alfred Nobels familjearkiv, Ingemar Bergmans Arkiv, Astrid Lindgrens Arkiv, Stockholms stads byggnadsritningar, Emanuel Swedenborgs Arkiv och Silverbibeln.

Utbildning för alla. Foto: © UNESCO/ Michel Ravassard

Svensk Unescopolitik

Regeringen har antagit en strategi som slår fast svenska prioriteringar för allt samarbete med Unesco. Sverige lägger stor vikt vid målet Utbildning för Alla liksom Utbildning för hållbar utveckling. Press- och yttrandefrihet, bevarandet av materiella och immateriella kulturarv samt förtydligandet av Unescos roll i forskningsfrågor är också prioriterat. Inom ramen för samarbetet verkar Sverige för att reformera och fokusera Unescos verksamhet till en öppen och effektiv organisation.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

unesco.se

Svenska Unescorådet
Swedish National
Commission for UNESCO